

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Memoriał w sprawie przedłużenia terminu opcji

Liczba stron oryginału

6

Liczba plików skanów

7

Liczba plików publikacji

7

Sygnatura/numer zespołu

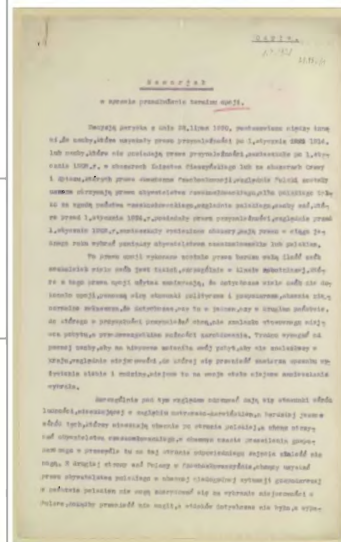
TR 028.045

Data wydania oryginału

1921

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

1.7.1921

28.45. /1

M e m o r j a t

w sprawie przedłużenia terminu opcji.

Decyzją paryską z dnia 28. lipca 1920. postanowiono między innymi, że osoby, które uzyskały prawo przynależności po 1. stycznia 1914. lub osoby, które nie posiadają prawa przynależności, zamieszkałe po 1. stycznia 1908. r. w obszarach Księstwa Cieszyńskiego lub na obszarach Orawy i Spiechu, których prawa suwerenne Czechosłowacji, względnie Polaki zostały uznane otrzymają prawo obywatelstwa czeskosłowackiego, albo polskiego tylko za zgodą państwa czeskosłowackiego, względnie polskiego, osoby zaś, które przed 1. stycznia 1914. r. posiadały prawo przynależności, względnie przed 1. stycznia 1908. r. zamieszkały wymienione obszary, mają prawo w ciągu jednego roku wybrać pomiędzy obywatelstwem czeskosłowackim lub polskim.

To prawo opcji wykonane zostało przez bardzo małą ilość osób aczkolwiek wiele osób jest takich, szczególnie w klasie robotniczej, które z tego prawa opcji użytek zamierzają, że dotychczas wiele osób nie dokonuje opcji, ponosząc winę stosunki polityczne i gospodarcze, obecnie nie normalne zwłaszcza, że dotychczas, czy to w jednym, czy w drugim państwie, do którego w przyszłości przynależą chcą, nie znalazło stosownego miejsca pobytu, a przede wszystkim możliwości zarobkowania. Trudno wymagać od pewnej osoby, aby na niepewne zmienić swój pobyt, aby nie znalazłszy w kraju, względnie miejscowości, do której się przenieść zamierza sposobu wyżywienia siebie i rodziny, miejsce to na swoje stałe miejsce zamieszkania wybrać.

Szczególnie pod tym względem odmawiać dają się stosunki wśród ludności, mieszkającej w zagłębiu oatrawsko-karwińskim, a bardziej jeszcze wśród tych, którzy mieszkają obecnie po stronie polskiej, a chcąc otrzymać obywatelstwa czeskosłowackiego, w obecnym czasie przesilenia gospodarczego w przyszłości tu na tej stronie odpowiedniego zajęcia znaleźć nie mogą. Z drugiej strony zaś Polacy w Czechosłowacji, chcąc uzyskać prawo obywatelstwa polskiego w obecnej niedogodnej sytuacji gospodarczej w państwie polskim nie mogą zdecydować się na wybranie miejscowości w Polsce, dokądby przenieść nie mogli, a widoków dotychczas nie było, w wypa-

dkach wątpliwych zdecydować się na przesiedlenie.

Do tego dołącza się jeszcze kwestja mieszkaniowa. Tak w o-
bazarach przemysłowych w Czechosłowacyzynie, jak również i Polaki jest
ogromny brak mieszkań. Zobac tego, że robotnicy tylko do okolic w dany
wypadku przenieść się mogą, jest dla nich kwestja mieszkaniowa rzeczą o-
gromnie ważną. Mieszkania nie można znaleźć ani tam, a nie zanosi się
wcale na naprawę.

Wielu obywateli nie wykonało opcji dotychczas i kwestję tę
uważało za niepilną, bo sprawa w skutek rokowań między republiką czecho-
słowacką a Rzeczpospolitą polską została zwrócona na inne tory. W dniu
bowiem 29. listopada 1920. r. zawarto umowę w Pradze, która podpisał przed-
stawiciele obu tych państw w przedmiocie obywatelstwa i spraw z niem
związanych. W umowie tej prawo opcji znowu zostało przesunięte, gdyż w
artykule 5. ^{prawo} wypisano powiedziano, iż opcji należy wykonać w ciągu jednego
roku od dnia uprawomocnienia tej umowy. Co zaś do uprawomocnienia tej,
to ono dotychczas - o ile nam wiadomo - nie jest prawomocne. Gdyby umowa
ta rzeczywiście była ważną, to prawo opcji odroczone zostało na czas póź-
niejszy. Niepewność, którą wywłażała ta umowa i ogłoszenie jej w prasie,
spowodowała w niejednym wypadku opóźnienie w zdecydowaniu się odnośnie
do opcji. - w każdym razie oba państwa wyraziły w tej umowie swoją wolę
przesunięcia terminu opcji na czas późniejszy.

Zaznaczyć wypada, że i władze administracyjne na Śląsku nie
wiedzą, komu na terytorjum czechosłowackiej przysługuje prawo obywatel-
stwa. Są liczne wypadki, że obywatele zamieszkałych przez dziesiątki lat
w gminie nie wciągnięto do list wyborczych z tego jedynie powodu, że jak
twierdzą urzędnicy administracyjni - nie mają oni prawa przynależności.

Od wykonania prawa opcji zależy cała przyszłość nie tylko je-
dnostek, ale całych rodzin i grup społecznych. Przeto też nie dziwnego,
że z decyzją do opcji wielu ludzi odwołka. Termin jednoroczny jest o-
gromnie krótki dla takich spraw, a zwłaszcza w stosunkach, w których ży-
jemy.

Stawiamy tedy w imieniu polskiej ludności robotniczej w Cze-
chosłowacyzynie uprzejmą prośbę, aby Ministerstwo Spraw Zewnętrznych w
Pradze zechciało nakazać starostwom powiatowym należyta opublikowanie.

1). Na jakiej podstawie mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego uzy-

skali prawo przynależności do czechosłowackiej republiki.

2). Jakie formalności powinni obywatele polscy na Morawach spełnić, oraz obywatele na Śląsku Cieszyńskim, którym w myśl decyzji Rady Ambasadorów z dnia 28. lipca 1920, przysługuje prawo opcji.

Ze względu na ważność sprawy stawiamy wniosek, aby Ministerstwo zachciało

przedłużyć termin opcji
do 1 lipca 1922, r.

Jesteśmy przekonani, że Wysokie Ministerstwo uznając wagę przytoczonych argumentów do naszego wniosku raczy przychylić się i przedłużyć termin opcji.

We Frystatcie, dnia 1. lipca 1921.

W imieniu ludności polskiej
w Czechosłowaczynie:

Następują podpisy:

1.7.1921

M e m o r y a ł

w sprawie przesłania terminu opcyi.

Decyzja paryska z dnia 28. lipca 1920. postanowiono między innemi, że osoby, które uzyskały prawo przynależności po 1. stycznia 1914. lub osoby, które nie posiadają prawa przynależności, zamieszkałe po 1. stycznia 1908r. w obwarzach Księstwa Cieszyńskiego lub na obwarzach Spiszu ⁱ ~~na~~ Górnym, których prawa suwerenne Czechosłowacyi względnie Polski, zostały uznane, otrzymują prawo obywatelstwa czechosłowackiego, względnie polskiego, osoby zaś, które przed 1. stycznia 1914r. posiadały prawo przynależności, względnie przed 1. stycznia 1908r. zamieszkiwały wymienione obwarz, mają prawo w ciągu jednego roku wybrać pomiędzy obywatelstwem czechosłowackiem lub polskiem.

To prawo opcyi wykonane zostało przez bardzo małą ilość osób, aczkolwiek wiele osób jest takich, szczególnie w klasie robotniczej, któr ez tego prawa opcyi użytek uczynić zamierzają. Zauważa się dotychczas wiele osób nie dokonało prawa opcyi, ponieważ winę stosunki polityczne i gospodarcze, obecnie niestabilne, uważają że dotychczas trwają jeszcze skutki wojny światowej i wiele osób dotychczas, czy to w jednym, czy w drugim państwie, do którego w przyszłości przynależć chcą, nie znalazło stosownego miejsca pobytu, a przede wszystkim możliwości zarobkowania. Trudno wymagać od pewnej osoby, aby na niepewne zmieniła swój pobyt, aby nie znalazłszy w kraju, względnie miejscowości, do której się przenieść zamierza sposobu wyżywienia siebie i rodziny, miejsce to na swoją stałą miejscę zamieszkania wybrała.

Szczególnie pod tym względem dają się odczuwać stosunki wśród ludności, mieszkającej w zagłębiu ostrawsko-karwińskim, a bar-

dzioj jeszcze wśród tych, którzy mieszkają obecnie po polskiej stronie, a chcąc otrzymać prawo obywatelstwa czeskosłowackiego, w obecnym czasie przesilenia gospodarczego w przemyśle tu na tej stronie odpowiedniego zajęcia znaleźć nie mogą. Z drugiej zaś strony Polacy w Czechosłowaczynie, chcący uzyskać prawo obywatelstwa w obecnej niedogodnej sytuacji gospodarczej w państwie polskim nie mogą zdecydować się na wybranie miejscowości w Polsce dokądby przenieść się mogli, a widoków dotychczas nie było, żeby ~~xx~~ w wypadkach wątpliwych zdecydować się na przesiedlenie.

Do tego dołącza się jeszcze kwestya mieszkaniowa. Tak w ob- szatach przemysłowych w Czechosłowaczynie, jak również i Polaki jest ogromny brak mieszkań. Wobec tego, że robotnicy tylko do okolic przemysłowych w danym wypadku przenieść się ~~mogą~~ mogą, jest dla nich kwestya mieszkaniowa ogromnie ważną. Mieszkania nie można znaleźć ani tu, ani tam, a nie zanosi się wcale na naprawę.

Wielu obywateli nie wykonało opcyi i kwestyę tę uważało za niepilną, bo sprawa wskutek rokowań republiki czeskosłowacka a Rzeczpospolita polską została wrócona na inne tory. W dniu bowiem 29. listopada 1920. zawarto umowę w Pradze, którą podpisali przedstawiciele obu tych państw w przedmiocie obywatelstwa i spraw z niem związanych. W umowie tej prawo opcyi znów zostało przesunięte gdyż w artykule 5. powiedziano, iż prawo opcyi należy wykonać w ciągu jednego roku od dnia uprawomocnienia tej umowy. Co zaś do uprawomocnienia jej, to ono dotychczas - o ile nam wiadomo - nie jest prawomocne. Gdyby umowa ta była rzeczywiście ważną, to prawo opcyi odroczone zostało na czas późniejszy. Niepewność, którą wywołała ta umowa i ogłoszenie jej w prasie, spowodowała w niejednym wypadku opóźnienie w zdecydowaniu się odnośnie do opcyi, - w każdym razie oba państwa wyraziły w tej umowie swoją wolę przesunięcia ~~prawa~~ terminu opcyi na czas późniejszy.

Zaznaczyć wypada, że i władze administracyjne nie wiedzą, kto komu na terytorium republiki czechosłowackiej przysługuje prawo obywatelstwa. Są liczne wypadki, że obywatele zaniwskających przez dziesięć lat w gminie nie wciągnięto do list wyborczych z tego jedynie powodu, że jak twierdzą urzędnicy administracyjni - nie mają oni prawa przynależności.

Od wykonania prawa opcyi zależy cała przyszłość nie tylko jednostek, ale całych rodzin i grup społecznych. Przeto też nie dziwnego, że z decyzją co do opcyi wielu ludzi zwleka. Termin jednokrotny roczny jest ogromnie krótki dla takich spraw, a zwłaszcza w stosunkach, w których żyjemy.

Stawiamy przeto w imieniu polskiej ludności robotniczej w Czechosłowaczynie uprzejmą prośbę, aby Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Pradze zechciało nakazać starostwom powiatowym należyte opublikowanie :

1. na jakiej podstawie mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego uzyskali prawo przynależności do czechosłowackiej republiki,
2. jakie formalności powinni obywatele polscy na Morawach spełnić, oraz obywatele na Śląsku Cieszyńskim, którym w myśl decyzji Rady Ambasadorów z dnia 28. lipca 1920. przysługuje prawo opcyi.

Ze względu na ważność sprawy stawiamy wniosek, aby Ministerstwo zechciało

p r z e d ł u ż y ć t e r m i n o p c y i
do lipca 1922 r.

Jesteśmy przekonani, że Wysokie Ministerstwo uznając ~~ważną~~ ważność przytoczonych argumentów do naszego wniosku raczy przychylić się i przedłużyć termin opcyi.

We Fryszacie, dnia 1. lipca 1921.

W imieniu polskiej ludności ~~na~~
w Czechosłowaczynie :